

Drs. A. Boers

RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1981 VAN DE
GLASTUINBOUWBEDRIJVEN

Mededeling no. 254

December 1981

SIGN: L27-254
EX. NO: C
MLV:

Landbouw- Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw
Conradkade 175 - 2517 CL Den Haag
Postbus 29703 - 2502 LS Den Haag
Telefoon 070 - 61 41 61

Prijs f 7,60

INHOUD

	Blz.
1. ALGEMEEN	5
2. DE PRESENTATIE VAN DE RESULTATEN	6
3. WIR	7
4. GERAAMDE UITKOMSTEN PER BEDRIJFSTAK IN 1981	8
a. Groenten onder glas	8
b. Snijbloemen onder glas	8
c. Potplanten	9
d. Totaal tuinbouw onder glas	10
BIJLAGE	11
1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt, de snijbloemeteelt, de potplantenteelt onder glas en de totale glassektor in 1981 in vergelijking met de resultaten in 1980.	

1. ALGEMEEN

Voor de definitieve bedrijfsuitkomsten van de glastuinbouw in 1981 bekend zijn kan het voor verschillende doeleinden van belang zijn een indruk te geven van de te verwachten resultaten. Daar nog geen uitgewerkte LEI-boekhoudingen beschikbaar zijn, moeten de bedrijfsresultaten worden geraamd. Deze ramingen zijn uitgevoerd aan de hand van de kosten- en opbrengstenontwikkelingen die in 1981 t.o.v. 1980 zijn opgetreden. De definitieve cijfers van de bedrijfsuitkomsten in 1980 hebben hierbij als uitgangspunt gediend.

Bij de berekening van de rente over het in de slijtende duurzame produktiemiddelen geïnvesteerde vermogen is een rentevoet van 9% aangehouden (1980 8½%). Over het in de grond geïnvesteerde vermogen is 2½% en voor de vlottende middelen is 12½% rente berekend. De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en de gezinsleden zijn op CAO-basis (incl. het werkgeversaandeel in de sociale lasten) gewaardeerd. In de berekende arbeidskosten van de ondernemer is geen beloning voor leiding en toezicht opgenomen.

De ramingen van de kosten zijn gebaseerd op de gemiddelde prijsstijgingen van de afzonderlijke kostensoorten in 1981 t.o.v. 1980. Hierbij is tevens rekening gehouden met veranderingen in de verbruikte hoeveelheden.

Middels een daartoe uitgevoerde enquête in het vierde kwartaal van 1981 onder de deelnemers aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek in de glastuinbouw, is inzicht verkregen in opgetreden wijzigingen in de omvang van deze bedrijven, terwijl daarnaast informatie is ingewonnen omtrent de veilingomzetten vóór 1 oktober 1981. Voor de bepaling van de opbrengsten was verder de ontwikkeling van de geldopbrengsten per m² van de belangrijkste gewassen in 1981 op LEI-studiebedrijven van belang. Ten slotte is gelet op de ontwikkeling van de landelijke veilingomzetten in relatie met de wijzigingen in de landelijke arealen.

Zowel bij de berekening van de kosten als van de opbrengsten is rekening gehouden met een eventuele verandering van de gemiddelde bedrijfsgrootte en bedrijfsstructuur, waardoor de aandelen van de verschillende kostenfactoren kunnen wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de procentuele kostenstijging per bedrijf kan afwijken van die per eenheid van oppervlakte. Ook met de opbrengsten kan dit het geval zijn.

2. DE PRESENTATIE VAN DE RESULTATEN

Van de verschillende takken van glastuinbouw is per bedrijf het geraamde ondernemersoverschot - zijnde het verschil tussen opbrengsten en kosten - weergegeven. Het ondernemersoverschot is tevens per f 100,-- kosten uitgedrukt. Daarnaast is de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer vermeld. De arbeidsopbrengst per ondernemer is samengesteld uit het ondernemersoverschot vermeerderd met de berekende vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer. Het ondernemersinkomen omvat de arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van de berekende en de betaalde rente, alsmede de ontvangen rentesubsidie.

De ontwikkeling van de kosten, de opbrengsten en het resultaat is per m² glas(teelt)oppervlakte weergegeven.

3. WIR

Sinds het in werking treden van de Wet Investerings Rekening worden premies toegekend voor het doen van investeringen. De nieuwwaarde van de daarvoor in aanmerking komende bedrijfsmiddelen wordt hierdoor verlaagd. In dit verband heeft het LEI-bestuur bepaald dat bij de berekening van de LEI-bedrijfsuitkomsten de boekwaarde van de op het bedrijf aanwezige duurzame produktiemiddelen met ingang van 1979 wordt vastgesteld op basis van de nieuwwaarde verminderd met de aanspraken op de WIR-premies. Maatgevend voor de waardering is dus het bedrag dat na aftrek van de WIR-premies voor rekening van de bedrijven komt.

Uitgaande van de basispremies en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslagen, is voor 1981 de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen, de glasopstanden en de vaste installaties met 22½%, en van de werktuigen, machines e.d. met 15½% verlaagd. Ook de boekwaarde van de vaste plantopstanden, zoals deze in de bloemeteelt voorkomen, is voor zover het de betaalde "insteekkosten" betreft dienovereenkomstig verminderd. Dit betekent dat de waardeestijging van de jonge plantopstanden die onder de opbrengsten wordt geboekt, eveneens is verlaagd.

De op deze wijze verrekende WIR-premies hebben tot gevolg dat, zowel de kosten van rente en afschrijving op de betrokken bedrijfsmiddelen, als de opbrengsten lager worden. Het bedrijfsresultaat ondergaat hierdoor per saldo een verbetering.

4. DE GERAAMDE UITKOMSTEN PER BEDRIJFSTAK IN 1981

a. Groenten onder glas 1)

Op grond van de ontwikkeling van de prijzen en hoeveelheden van de ingezette produktiemiddelen is ten opzichte van het voorgaande jaar in 1981 een kostenstijging per bedrijf van ruim 10% te verwachten. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte waarschijnlijk met niet meer dan 1% zal zijn toegenomen, komt de kostenstijging per m² glas op ruim 9% uit. Deze kostenstijging komt voor een belangrijk deel op rekening van sterk toenemende brandstofkosten. In 1981 bedraagt de gemiddelde prijsstijging van de verbruikte hoeveelheid aardgas 28% (in 1980 23%). Met een daling van het gasgebruik met ca. 7% per bedrijf, stijgen de brandstofkosten met ca. 20% per bedrijf. De procentuele stijging van de kosten van afschrijving en rente over duurzame produktiemiddelen bedraagt bijna 10% per m² glasoppervlakte; deze kostenstijging vloeit met name voort uit het relatief hoge rentepeil in 1981. In vergelijking met de voornoemde kostencategorieën nemen de arbeidskosten (ca. 6% per m²) en de overige kosten (ca. 7% per m²) in wat mindere mate toe.

Vergeleken met 1980 hebben de geldopbrengsten een belangrijke verbetering ondergaan. De landelijke veilingomzet van kasgroenten zal ongeveer 11% hoger zijn. Daar het landelijk areaal kasgroenten niet toenam, vloeit de omzetstijging in hoofdzaak voort uit een verbetering van het prijsniveau.

De stijging van de totale bedrijfsopbrengsten (kasgroenten en overige) per bedrijf met ca. 9% was echter onvoldoende om de kostenstijging (ruim 10%) te compenseren. De positieve rentabiliteit van 1980 kan in 1981 dan ook niet worden gecontinueerd, (bijlage 1).

Het ondernemersoverschot per bedrijf is gemiddeld op minus 1% geraamd (1980 1% positief). Op grond hiervan komen de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer op gemiddeld f 50.600,- respectievelijk f 55.600,- uit.

In 1980 waren deze bedragen f 51.500,- respectievelijk f 55.700,-.

De uitkomsten van de glasgroentebedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

b. Snijbloemen onder glas

De kostenstijging in deze sektor is t.o.v. 1980 gemiddeld op

1) Verwarmde en onverwarmde bedrijven.

ruim 10% per bedrijf geraamd. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte met ca. 1% is toegenomen, resulteert naar schatting een kostenstijging per m² glas van bijna 10%. Evenals bij de glasgroenteteelt is de sterke prijsstijging van het aardgas voor een deel opgevangen door een lager verbruik. De stijging van de brandstofkosten wordt geraamd op ruim 16% per bedrijf ofwel op ruim 15% per m² glasoppervlakte. Een relatief grote kostenstijging vindt ook plaats bij de duurzame produktiemiddelen; de oorzaken hiervan zijn de voortgaande vernieuwing en uitbreiding van het productieapparaat en - vooral - de gestegen rentetarieven. De rente- en afschrijvingskosten stijgen in 1981 met 10% per m² glasoppervlakte. Voor de arbeids- en de overige kosten is een stijging geraamd van ca. 8% per m² glasoppervlakte.

De landelijke veilingomzet van snijbloemen (exclusief importbloemen) was in 1981 naar schatting 11% hoger dan in 1980. Het landelijk areaal met snijbloemen is slechts met ruim 1% toegenomen, zodat de omzetstijging behalve door een grotere aanvoer ook door prijsstijging van de produkten is veroorzaakt. Dit stemt overeen met de opbrengstwaarnemingen op individuele bedrijven. De gemiddelde prijsstijging wordt op 5% geraamd. De totale geldopbrengsten per bedrijf zullen 8% hoger zijn dan in 1980.

Daar de kosten dit jaar sterker gestegen zijn dan de opbrengsten, wordt het gemiddelde ondernemersoverschot per bedrijf op minus 12% van de kosten geraamd. Ten opzichte van 1980 verslechtert het bedrijfsresultaat met 2 rentabiliteitspunten (in 1980 minus 10%).

Op grond hiervan wordt in 1981 een gemiddelde arbeidsopbrengst per ondernemer van f 6.200,- geraamd (1980 f 14.600,-). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan op f 8.900,- uit (1980 f 18.500,-). De uitkomsten van de snijbloemenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

c. Potplanten

De kostenstijging in deze sektor is ten opzichte van 1980 gemiddeld op 14% per bedrijf geraamd. Hierbij wordt aangenomen dat de gemiddelde bedrijfsoppervlakte met 4% toeneemt (in 1980 6%). De stijging van de kosten per m² glasoppervlakte zal dan ca. 10% bedragen.

Als gevolg van de grote investeringsactiviteit ten behoeve van zowel vervanging als uitbreiding van het productieapparaat, neemt de kostencategorie rente en afschrijving bijzonder sterk toe. Ten aanzien van de rentekosten is verder nog de hogere rentevoet van groot belang. Gemiddeld per m² glasoppervlakte belooft de stijging van rente- en afschrijvingskosten ca. 20%. De brandstofkosten zullen met ca. 13% per m² glasoppervlakte zijn toegenomen, waarbij een vermindering van het gebruik van 8% per m² is aangenomen. De stijging van de arbeids- en overige kosten komt op

respectievelijk 7 en 6% per m².

Daar een niet onbelangrijk deel van de potplanten niet via de veilingen wordt afgezet, is de veilingomzet niet maatgevend voor de ontwikkeling van de geldopbrengsten van het gemiddelde bedrijf. De veilingomzet geeft slechts een indicatie. Het gemiddelde prijsniveau in 1981 zal naar schatting ca. 2% hoger zijn dan in 1980. Mede op grond hiervan wordt de opbrengststijging bij een uitbreiding van het glasareaal met 4% gemiddeld per bedrijf op 9% geraamd. Het opbrengstniveau per m² zal waarschijnlijk een stijging met 4 à 5% te zien geven.

Daar de kosten belangrijk sterker zijn gestegen dan de opbrengsten, zal het gemiddeld ondernemersoverschot naar schatting minus 5% van de kosten, tegenover minus 1% in 1980 bedragen.

Op grond hiervan kan de arbeidsopbrengst per ondernemer op f 32.000,- worden geraamd (1980 f 48.000,-). Het ondernemersinkomen per ondernemer zal dan naar schatting f 30.200,- bedragen (1980 f 47.400,-). De uitkomsten van de potplantenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

d. Totaal tuinbouw onder glas

Om tot een totaalbeeld van de glastuinbouw te komen worden de hiervoor behandelde groepen bedrijven - groenten onder glas, snijbloemen en potplanten - onder aanvulling met een zeer beperkt groep gemengde glasbedrijven gecombineerd. Deze gecombineerde groep omvat alle bedrijven waarvan de omvang van de glassektor 60% en meer van de totale bedrijfsomvang - gemeten in sbe - bedraagt.

De kostenstijging in de totale glassektor is t.o.v. 1980 gemiddeld op ruim 11% geraamd. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte met ruim 1% is toegenomen, resulteert naar schatting een kostenstijging van ca. 10% per m² glas. Deze sterke kostenstijging vloeit met name voort uit de sterk gestegen aardgasprijs en de hoge rentetarieven. De stijging van de totale bedrijfsopbrengsten per bedrijf (ruim 9%) was onvoldoende om deze kostenstijging goed te maken. Ten opzichte van 1980 daalde de rentabiliteit met 2 punten tot minus 6% van de kosten.

Op grond hiervan wordt in 1981 een gemiddelde arbeidsopbrengst per ondernemer van f 31.900,- geraamd (1980 f 36.800,-). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan op f 35.500,- uit (1980 f 40.600,-).

De uitkomsten van de totale glastuinbouwsektor zijn in bijlage 1 gegeven.

Bijlage 1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gulden in de groenteteelt, de snijbloemeteelt, de potplantenteelt onder glas en de totale glassector in 1981 in vergelijking met de resultaten in 1980

	Groenten onder glas		Snijbloemen		Potplanten		Totaal tuinbouw onder glas	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Glaspervlakte, gem. per bedrijf (m ²)	9210	9300	9160	9460	5540	5760	8950	9120
1. Uitkomsten								
a. per bedrijf								
kosten	363500	401700	522300	591600	488500	557200	434100	485300
opbrengsten	365500	398000	471700	523000	485400	527100	415500	454900
ondernemersoverschot	2000	-3700	-50600	-68600	-3100	-30100	-18600	-30400
idem per f 100 kosten	1	-1	-10	-12	-1	-5	-4	-6
b. per ondernemer								
arbeidsopbrengst 1)	51500	50600	14600	6200	48000	32000	36800	31900
ondernemersinkomen 2)	55700	55600	18500	8900	47400	30200	40600	35500
2. Uitkomsten per m ² glaspervlakte								
Kosten:								
rente en afschrijving	8,30	9,10	13,80	15,30	14,60	17,60	10,70	11,90
brandstof	7,70	9,00	9,50	11,00	11,80	13,30	8,60	10,00
arbeid	12,60	13,40	16,70	18,00	28,30	30,30	14,90	15,90
overige kosten	10,90	11,70	17,00	18,30	33,40	35,50	14,30	15,40
Totaal	39,50	43,20	57,00	62,60	88,10	96,70	48,50	53,20
Opbrengsten	39,70	42,80	51,50	55,30	87,60	91,50	46,40	49,90
Ondernemersoverschot	0,20	-0,40	-5,50	-7,30	-0,50	-5,20	-2,10	-3,30

1) Ondernemersoverschot + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.

2) Arbeidsopbrengst + saldo van berekende en betaalde rente + eventuele rentesubsidie.